

Перші чотири етапи повинні бути обов'язково виконані до початку реєстрації в інформаційній системі даних про господарські операції бюджетної установи. Роботи, що передбачені на п'ятому і шостому етапах, не мають такої обов'язковості, але їх виконання під час впровадження програми забезпечить коректність облікових даних і спростить подальшу роботу користувачів. На четвертому етапі заповнюються довідкові дані, які крім збереження необхідної інформації забезпечують ведення аналітичного обліку, тому їх наявність і повнота має важливе значення.

Внесення залишків на початок періоду повинно бути обов'язково виконано до моменту підготовки звітності, інакше остання буде сформована некоректно. Залишки реєструються не тільки за рахунками бухгалтерського обліку, але й у розрізі об'єктів аналітичного обліку та джерелами фінансування установи.

Отже, при впровадженні інформаційних технологій обліку в установах державного сектору слід виконати певний перелік робіт, дотримуючись при цьому визначеної послідовності.

УДК 657.221 (223):334.012.7

Надія Хорунжак,

д.е.н., доцент кафедри обліку в держаному
секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ефективна реалізація завдань, пов'язаних з переведенням вітчизняної системи обліку в державному секторі на засади міжнародних вимог і принципів, вимагає максимального використання, передусім, організаційних важелів. Слід зауважити, що надмірний оптимізм у таких глобальних питаннях, як модернізація системи обліку негативно позначився на строках реалізації практично усіх заходів, що були передбачені державною Стратегією модернізації. Виявилось, що розробка нової методології та запровадження стандартизації обліку мегаскладні завдання, вирішення яких потребує не лише вольового розпорядження у вигляді відповідного наказу Кабінету міністрів, а й належної організації його виконання. Гальмом у цьому випадку виступила низка причин,

які в комплексі нівелювали вагомість процесу модернізації обліку загалом. Для того, щоб їх подолати варто встановити проблеми, які виникли в процесі виконання заходів з модернізації обліку. Отже, першою з них була неготовність сприйняття суб'єктами бухгалтерського обліку запланованих змін. Є щонайменше два пояснення цьому факту: 1) психологічна звичка сприймати кардинальні зміни через призму переконання їхньої беззмістовності та неготовність облікового персоналу шоразу вникати у сутність інновацій (до слова їх в системі обліку занадто багато); 2) неправильний підхід до реформування, зокрема примусова насадження зверху без врахування позиції практикуючих облікових працівників щодо реальних потреб у змінах. Наступною важливою проблемою модернізації бухгалтерського обліку є відсутність чітко продуманого механізму взаємодії її учасників, тобто невирішеність організаційних моментів.

Ще однією, не менш важливою проблемою в контексті модернізації обліку є підготовка й перепідготовка облікових кадрів. Орієнтація на формування єдиної системи управління державними фінансами й формування відповідної комп'ютеризованої системи вимагає суттєвого розширення у працівників бухгалтерських служб знань з питань застосування сучасних інформаційних технологій опрацювання даних. Вікова категорія бухгалтерів, яким понад 40 років, представлена, наприклад, у бюджетних установах достатньо широко. Зазвичай цим людям важко налаштуватися на самоосвіту в питаннях використання інноваційних інформаційних технологій, особливо орієнтованих на широке застосування аналітичного (економіко-математичного) інструментарію діяльності та оптимізації використання бюджетних коштів. А саме завдяки йому можна досягти кращих результатів в умовах обмеженості ресурсів. Виведення цього чинника за межі модернізації не дасть належних економічних ефектів. Позиціоновані основні проблеми, коло яких можна розширювати й деталізувати і далі, дозволяють обґрунтувати потребу в таких етапах модернізації бухгалтерського обліку:

- 1) обговорення доцільності та аналіз ризиків;
- 2) обґрунтування організаційної структури й схеми виконання запланованих заходів (за умови схвалення заходу на 1 етапі);
- 3) підбір і залучення організацій і кадрового складу для реалізації проекту;
- 4) розмежування повноважень між суб'єктами (перелік яких був установлений на 3 етапі)
- 5) проведення інструктажів для учасників проекту;

6) реалізація запланованих заходів щодо створення проектів нормативно-правового регулювання;

7) оприлюднення розроблених проектів законодавчого й нормативного характеру та внесення відповідних уточнень і поправок до них за результатами обговорення (на цьому етапі слід скористатися розпорядчими важелями);

8) розробка інструктивних матеріалів і обґрунтування організаційних засад впровадження інновацій (у т.ч. встановлення відповідальних осіб на мікрорівні);

9) проведення навчань і курсів для безпосередніх учасників реалізації модернізаційних заходів (працівників мікрорівня);

10) зовнішній контроль і регулювання процесів модернізації обліку на мікрорівні, збирання й узагальнення інформації про проблеми, які виникли;

11) опрацювання проблемних аспектів і пошук шляхів їх ліквідації;

12) збирання, систематизація та підготовка даних для оцінки результатів інновацій і дослідження шляхів подальшого удосконалення системи обліку.

Дієвим способом можна вважати переведення реалізації заходів з модернізації бухгалтерського обліку в русло експерименту та вибір для цього певних найбільш готових суб'єктів фінансово-господарської діяльності або окремої галузі бюджетної сфери. Таким чином можна уникнути низки ризиків. Використання одного елемента системи для експерименту дозволить легше досягти її збалансування у випадку отримання негативних результатів, тим більше, коли сам експеримент стосується стратегічно важливих державних інституцій. Безумовно, навіть у випадку використання запропонованого підходу у питаннях реалізації модернізації бухгалтерського обліку можливі непередбачені та ризикові наслідки, однак їхня мінімізація — важливе завдання наукових досліджень. У цьому контексті саме розробка теоретичних положень є складовою першого етапу й однією з найважливіших умов успішної реалізації будь-яких інноваційних проектів. У зв'язку з цим залучення до наукових пошуків зацікавлених дослідників (через затвердження відповідних тем дипломних, дисертаційних і докторських робіт, проведення наукових симпозіумів, конференцій і диспутів) сприятиме уникненню багатьох проблем і ризиків при практичній реалізації інноваційних проектів у питаннях модернізації та удосконалення не лише системи обліку суб'єктів бюджетної сфери, а й інших галузей національної економіки.